

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики і перекладу
Кафедра педагогіки та психології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ**

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри педагогіки та психології, доктор. психол.н. Велитченко Леонід Кирилович	097-213-58-50	leonidvelitchenko@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Філософія психології – розділ філософії науки, що займається дослідженням та вивченням методології та основ психології. Філософія психології займається аналізом отриманих знань у рамках психології, перевіряє психологічні теорії щодо їх науковості та достовірності, досліджує природу встановлених ними психологічних законів.

Мета курсу «Філософія психології» полягає у відображенні філософських основ щодо базових теоретико-методологічних категорій – психіка, свідомість, особистість, діяльність. Ці категорії покликані бути засадою при створенні майбутнім фахівцем вихідного теоретичного концепту, який дозволить йому якісно вирішувати професійні завдання. Значущість цього курсу тим більше посилюється, якщо прийняти до

уваги зміщення акцентів з теоретичності академічної психології на прагматизм практичної психології в умовах «методологічного плюралізму».

Головною метою курсу є формування системи знань про психіку, свідомість, особистість, діяльність, психічних явищ, а також усвідомлення закономірностей та механізмів психічного розвитку.

Передумови для вивчення дисципліни - знання із загальної психології, психології розвитку, філософії.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Філософія психології» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості.

Навчальна дисципліна «Філософія психології» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

РН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні методологічні та теоретичні категорії, поняття, що визначають зміст навчального предмету «Філософія психології», його структуру в розрізі загального процесу пізнання психічного.

2. Описувати: конкретні психічні явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідні методологічні підходи.

Уміння:

3. Розуміти якісні зміни та оновлень, що відбуваються на сучасному етапі пізнання психічного.

4. Визначати останні зміни та доповнення, що спричинені впливом постпозитивістських та мостомодерністських концепцій.
5. Пояснювати зміст культурної психології.
6. Застосувати знання: на рівні відтворення – правильно оцінювати сутність та зміст процесу пізнання психічного, орієнтуватися в сучасних психологічних напрямках та школах; на творчому рівні – використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності, досліджувати комунікативно-інтерактивні явища.

Навички:

7. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань.
8. Аргументовано обговорити та пояснити особливості філософії психології як інтегративної наукової дисципліни та її значення для побудови несуперечливого теоретичного концепту психічного.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	20/ 6	24 / 6	76 / 108	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет і структура філософії	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Філософські учення давнини	10	2	2	6	15	2	2	11
Тема 3. Предмет психології. Історичні витоки психології	10	2	2	6	15	-	2	13
Тема 4. Розвиток психології в 17 столітті – першій половині 19 століття	10	2	2	6	15	2	-	13
Тема 5. Розвиток психології в першій третині 20 століття	10	2	2	6	15	2	-	13
Тема 6. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки	20	2	4	14	10	-	-	10
Тема 7. Пізнання як інструментальний процес	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 8. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики	20	2	4	14	10	-	-	10
Тема 9. Психологічні напрями і школи	10	2	2	6	10	-	2	8

Тема 10. Проблема підходу в психології	10	2	2	6	10	-	-	10
<i>Усього годин</i>	120	20	24	76	120	6	6	108
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура філософії. 1. Поняття про філософію. 2. Предмет і структура філософії. 3. Процес диференціації філософського знання (онтологія, теорія пізнання, логіка, етика, естетика). 4. Основний метод філософського пізнання. 5. Основне питання філософії. 6. Відношення мислення до буття. 7. Матеріалізм і ідеалізм	2	-
2	Тема 2. Філософські учення давнини 1. Філософські учення Стародавньої Індії. Філософські учення Стародавнього Китаю. Філософські учення Стародавньої Греції. Середньовічна арабська філософія. Середньовічна християнська філософія 2. Матеріалістична філософія. Матеріалізм нового часу. 3. Філософія середини 19 століть – початка 20 століть 4. Філософія другої половини 20 століття 5. Напрями філософії 60 – 70 років 20 століття	2	2
3	Тема 3. Предмет психології. Історичні витоки психології 1. Психологія як наука про психіку як особливу форму життєдіяльності. 2. Уявлення про душу як найтоншу речовину (Анаксимен, Геракліт, Демокрит), як особливе безтілесне начало (Піфагор, Платон), спосіб організації живого тіла і його об'єктивно спостережуваної поведінки (Аристотель). 3. Інтерпретація психології Аристотеля в томізмі (розділення між одкровенням і «природним світлом» розуму; вчення про людину як єдність душі і тіла). 4. Інтерпретація психології Аристотеля у неотомізмі (вчення про форму і матерію).	2	2

	5. Інтерпретація психології Аристотеля у Ф.Брентано.		
4	<p>Тема 4. Розвиток психології в 17 столітті – першій половині 19 століття</p> <p>1. Елементи психології у філософії 17 століття.</p> <p>2. Інтроективна концепція свідомості (Р.Декарт).</p> <p>3. Вчення про асоціації (Гоббс, Локк, Юм, Гартлі), про афекти (Спіноза), про несвідому психіку і апперцепцію (Лейбніц, Герbart).</p> <p>4. Передумови для виділення психології в самостійну науку (Ч.Дарвін, Г.Фехнер, Г.Гельмгольц, І.М.Сеченов)</p> <p>5. Розвиток власного науково-категорійного апарату психології (В.Вундт, Г.Еббінгауз, Дж.Кеттел, М.М.Ланге, Е.Л.Торндайк, О.Кюльпе, Н.Ах, К.Бюлер).</p> <p>6. Порівняльна психологія. Дитяча психологія.</p>	2	-
5	<p>Тема 5. Розвиток психології в першій третині 20 століття</p> <p>1. Розробка проблем неусвідомлюваної мотивації вчинків, об'єктивно спостережуваних тілесних реакцій (психоаналіз, неофрейдизм, біхевіоризм, необіхевіоризм).</p> <p>2. Перетворення методологічних начал психології в СРСР (П. Ф. Лесгафт, М.М. Ланге, С. С. Корсаков, В.М.Бехтерев, І.П.Павлов)</p> <p>3. Затвердження марксистської методології в радянській психології (Л.С.Виготський, С.Л.Рубінштейн, О.М.Леонтьєв)</p> <p>4. Психічна реальність як предмет психології.</p>	2	-
6	<p>Тема 6. Філософія науки</p> <p>1. Поняття про філософію науки (Дж.С.Мілль, Б.Больцано, Ж.Пуанкаре, П.Дюем). Предмет, основні напрями філософії науки.</p> <p>2. Етапи розвитку філософії науки (позитивізм, емпіріокритицизм, логічний позитивізм).</p> <p>3. Концепція логічного позитивізму (М.Шлік, Р.Карнап, Л.Вітгенштейн, Г.Фейгль).</p> <p>Сучасні проблеми аналізу розвитку науки</p> <p>1. Опис розвитку наукового знання.</p> <p>2. Методологічна концепція К.Поппера, теорія наукових революцій Т.Куна, історична модель розвитку наукового знання С.Тулміна, концепція науково-дослідних програм І.Лакатоса.</p> <p>3. Проблеми сучасної філософії науки (аналіз структури наукової теорії і її функцій; поняття наукового закону; процедури перевірки, підтвердження і спростування наукових теорій, законів і гіпотез; методи наукового дослідження; реконструкція розвитку наукового знання).</p>	4	-
7	<p>Тема 7. Пізнання як інструментальний процес</p> <p>1. Поняття про пізнання. Пізнання і діяльність. Рівні пізнання. Типи пізнання.</p> <p>2. Поняття про метод. Класифікація методів. Філософські методи</p> <p>3. Методологія. Проблеми методології у філософії Сократа, Платона Аристотеля, філософії нового часу (Ф.Бекон, Р.Декарт, Дж.Локк), у класичній німецькій філософії (І.Кант, Й.Фіхте, Ф.Шеллінг, Г.В.Ф.Гегель). Діалектико-матеріалістична методологія.</p>	2	-

	4. Моделювання (предметне, аналогове, знакове, математичне).		
8	<p>Тема 8. Діалектика як інструмент пізнання</p> <p>1. Поняття про діалектику. Історія діалектики. 2. Діалектика і метафізика. Діалектика природи. Діалектика суспільного життя. 3. Діалектичний матеріалізм. Матерія і свідомість. Теорія пізнання. 4. Діалектичний матеріалізм і конкретні науки.</p> <p>Закони і категорії діалектики</p> <p>1. Основні закони матеріалістичної діалектики (перехід кількісних змін в якісні, єдності і боротьби протилежностей, заперечення заперечення). 2. Поняття про категорію. 3. Категорії діалектики (змісту і форми, суті і явища, причини і наслідку, необхідності і випадковості, можливості і дійсності, одиничного, особливого, загального).</p>	4	-
9	<p>Тема 11. Психологічні напрями і школи</p> <p>1. Психоаналіз (З.Фройд, А.Фройд, Е.Еріксон, М.Кляйн, Д.Віннікот, Х.Кохут). 2. Аналітична психологія (Дж.Хіллман, Х.Лейнер, А.Мінделл). 3. Соціоніка (А. Аугустинавічюте). 4. Гуманістична психологія (А.Маслоу, К.Роджерс, Е.Шостром). 5. Трансперсональна психологія (С.Гроф) 6. Екзистенціальна психологія (Л.Бінсвангер, М.Босс, В.Франкл, А.Ленгле, Дж.Б'юдженталь, І.Ялом, Р.Мей). 7. Інтегративна психологія (К.Уілбер, В.Козлов).</p>	2	2
10	<p>Тема 12. Проблема підходу в психології</p> <p>1. Методологічна суть категорії підходу у науковому дослідженні. Підхід як посилка, головна теза, визначення логічного предиката головної тези, предмет дослідження. 2. Методологічні підходи до вивчення психічного (діяльнісний, недіяльнісний історико-еволюційний, системний, знаковий, вчинковий, антропологічний, системно-суб'єктний, інтегральний, інтегративний). 3. Інтегральний підхід (контекст систематичної холистичної філософії). Інтеграційний підхід (поєднання фізіологічного, біхевіористичного, гуманістичного і трансперсонального напрямів у психології).</p>	2	-
	Всього	24	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Філософія психології» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.

6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповіді, розрахункового завдання.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Предмет і структура філософії Практичні завдання 1. Схарактеризуйте соціальну дійсність як детермінанту філософії. 2. Опишіть основні етапи розвитку теорії пізнання. 3. Докажіть, що закони історичного розвитку обумовлюють зміст моральних ідей. 4. Схарактеризуйте центральні компоненти матеріалістичних і ідеалістичних теорій.</p> <p>Доповідь/есе: 1. Визначте основні філософські принципи в психології (системності, розвитку, детермінізму). 2. Назвіть основні стадії розвитку науки та поясніть історичну зміну її предмета. 3. Охарактеризуйте провідні школи філософії науки. 4. Визначте концепції методів наукового пізнання у філософії психології. Скласти психологічний глосарій за темою заняття</p>	6	10
2	<p>Тема 2. Філософські учення давнини Філософські учення Стародавньої Індії. Матеріалізм нового часу. Французький матеріалізм. Німецька класична філософія. Матеріалістична думка революційних демократів. Виникнення і розвиток марксистської філософії. Розробка положень марксистської філософії. Філософія середини 19 століть – початок 20 століть. Філософія другої половини 20 століття. Напрями філософії 60 – 70 років 20 століття. Філософська антропологія. Франкфуртська школа.</p> <p>Доповідь/есе: 1. Надайте характеристику основних принципів учення про атман в індуїстській філософії. 2. Надайте стислу характеристику концепції «неба» і «небесного веління» Конфуція 3. Доведіть важливість біологічних засад для психології Аристотеля. 4. Опишіть головні особливості східного перипатетизму як провідного напрямку середньовічної арабської філософії. 5. Схарактеризуйте особливості та значущість фіксованих правил мислення у схоластиці.</p> <p>Практична частина: <u>Скласти психологічний глосарій:</u> Вульгарний матеріалізм. Неокантіанство. Інтуїтивізм. Позитивізм. Неогегельянство. Прагматизм. Феноменологія. Неореалізм. Критичний реалізм. Неопозитивізм. Логічний емпіризм. Логічний прагматизм. Лінгвістична філософія. Персоналізм. Екзистенціалізм. Неотомізм. Філософська герменевтика. Структуралізм. Критичний раціоналізм</p>	6	11

3	<p>Тема 3. Предмет психології. Історичні витоки психології Поняття про психологію. Психологічні переконання в Стародавній Греції. Інтерпретація психології Аристотеля в томізмі, неотомізмі, у Ф.Брентано. Практичні завдання Доповідь/есе: 1. Схарактеризуйте причини, які привели до розвитку власного науково-категоріального апарату психології. 2. Розкрийте значення для психологічної науки погляду Аристотеля на душу як спосіб організації живого тіла і її об'єктивно спостережуваної поведінки. 3. Опишіть особливості інтерпретації психологічних поглядів Аристотеля у Ф.Брентано. 4. Охарактеризуйте провідні школи філософії науки. 5. Визначте концепції методів наукового пізнання у філософії психології. <u>Скласти психологічний глосарій за темою заняття</u></p>	6	13
4	<p>Тема 4. Розвиток психології в 17 столітті – першій половині 19 століття Елементи психології у філософії 17 століття. Передумови для виділення психології в самостійну науку. Розвиток власного науково-категоріального апарату психології. Практичні завдання Доповідь/есе: 1. У чому полягають особливості теорії пізнання Д.Юма. 2. Схарактеризуйте найбільш важливі вимоги методології Лейбніца. 3. Які моменти сближають Гербарта з позитивізмом першої половини 19 ст.? 4. Схарактеризуйте значення праць Ч.Дарвіна, Г.Фехнера, Г. Гельмгольца, І.М.Сеченова для виокремлення психології із філософії. 5. Інтроективна концепція свідомості (Р.Декарт). 6. Вчення про асоціації (Гоббс, Локк, Юм, Гартлі), 7. Вчення про афекти (Спіноза), 8. Вчення про несвідому психіку і апперцепцію (Лейбніц, Гербарт). 9. Розвиток власного науково-категоріального апарату психології (В.Вундт, Г.Еббінгауз, Дж.Кеттел, М.М.Ланге, Е.Л.Торндайк, О.Кюльпе, Н.Ах, К.Бюлер). <u>Скласти психологічний глосарій:</u> наука; матеріалізм; ідеалізм; емпіризм; раціоналізм; експеримент; експериментальна психологія; структуралізм; функціоналізм; біхевіоризм; психоаналіз; гуманістична психологія; гештальтпсихологія; когнітивна психологія.</p>	6	13
5	<p>Тема 5. Розвиток психології в першій третині 20 століття Доповідь/есе: 1. Назвіть і схарактеризуйте причини появи в психології крупних наукових шкіл, що різко протиставили одна одній свої теорії, факти і пояснювальні принципи.</p>	6	13

	<p>2. Визначте головні положення топологічної психології К. Левіна.</p> <p>3. У чому полягають основні особливості генетичної епістемології як гносеологічної теорії?</p> <p>4. Сформулюйте Вашу власну точку зору щодо ролі позитивізму у розвитку психологічних досліджень.</p> <p>5. Сформулюйте Вашу власну точку зору щодо ролі марксистської методології у виникненні та становленні радянської психології.</p> <p>6. Наведіть загальну характеристику категоріальної будови психології. Укажіть, в якій мірі вона відтворює психічну реальність.</p>		
6	<p>Тема 6. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки</p> <p>Доповідь</p> <p>1. Визначте причини виникнення філософії науки. У чому полягає значення для методології науки праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дж.С.Міллія «Система логіки»; - Б.Больцано «Науковчення»; - А.Пуанкаре (філософська доктрина конвенціоналізму); - П.Дюема (природа наукової теорії; - теза Дюема-Куайна). <p>2. Наведіть характеристику етапів розвитку філософії науки.</p> <p>3. У чому полягає сутність логічного позитивізму?</p> <p>4. Сформулюйте власне ставлення до твердження Р. Карнапа «Істиність філософських тверджень неможливо довести».</p> <p>Есе</p> <p>1. Сформулюйте власну думку щодо процедури фальсифікації наукової теорії, запропонованої К. Поппером.</p> <p>2. Сформулюйте Ваше ставлення до поняття «дослідницька програма» та її ролі у відображенні історії науки.</p> <p>3. Укажіть, яке значення для філософії науки мають поняття «наукова парадигма», «наукове співтовариство», «нормальна наука», «наукова революція», які запропоновані Т. Куном.</p> <p>4. Схарактеризуйте зміст понять, запропонованих П. Фейерабендом, «методологічний анархізм», «правило anything goes», «антиавторитаризм», «принцип проліферації теорій», «несумірність наукових теорій».</p> <p>5. Сформулюйте власне ставлення до переліку проблем у сучасній філософії науки: аналіз структури наукової теорії і її функцій; поняття наукового закону; процедури перевірки, підтвердження і спростування наукових теорій, законів і гіпотез; методи наукового дослідження; реконструкція розвитку наукового знання.</p>	14	10

7	<p>Тема 7. Пізнання як інструментальний процес Доповідь 1. Розкрийте методологічне значення проблеми зв'язку суб'єкта і об'єкту у процесі пізнання. 2. Надайте розгорнуту теоретичну характеристику єдності логіки, діалектики і теорії пізнання. 3. Схарактеризуйте сутність поняття методології. Схарактеризуйте специфіку використання детерміністських методів у психологічних дослідженнях. Есе 4. Проаналізуйте сутність постпозитивістської методології у контексті психотерапевтичної практики обслуговування індивідуальної людини. 5. Порівняйте конструкти «побудова наукової теорії» та «системний опис теоретичної моделі». 6. Наведіть розгорнуту характеристику класифікації методологічного знання.</p>	6	10
8	<p>Тема 8. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики Доповідь/есе 1. Доведіть, що діалектика виконує теоретичну, світоглядну і методологічну функції. 2. Сформулюйте власне ставлення до розуміння діалектики Платоном як діалог, з властивими йому логічними операціями розчленовування і скріплення понять за допомогою питань і відповідей. 3. Чому вважається, що вершиною класичної ідеалістичної діалектики є учення Гегеля, який «...вперше представив весь природний, історичний і духовний світ у вигляді процесу...»? 4. Яке значення для теорії пізнання має перетворення ряду спеціальних понять на загальнонаукові і філософські категорії? Закони і категорії діалектики 1. Який закон характеризується за допомогою всіх категорій діалектики і перш за все категорій якості, кількості і міри? Наведіть приклади із психологічних досліджень. 2. Прокоментуйте наступне судження: «Якщо закон єдності і боротьби протилежностей розкриває джерело розвитку, а закон переходу кількісних змін в якісних — механізм розвитку, то закон заперечення заперечення виражає розвиток в його напрямі, формі і результаті». 3. Яке значення для психологічної теорії має категорія причини та наслідку? Наведіть змістовну характеристику відповідного методологічного принципу. 4. Схарактеризуйте значущість категорії можливості і дійсності для психологічних досліджень. 5. Прокоментуйте наступне судження: «Гегель стверджував, що сутність являється, а явище є явище сутності...». Наведіть приклади.</p>	14	10
9	<p>Тема 9. Психологічні напрями і школи 1. Назвіть напрям у психології, який характеризується у наступній цитаті: «...травматичні події, афективні переживання, бажання, що не виконалися, і тому подібне не зникають з психіки ...». Сформулюйте власне ставлення до цього напрямку. 2. Назвіть напрям у психології, який характеризується у наступній цитаті: «... психологія при народженні була «психотерапією ідей», а не тільки осіб ...». Сформулюйте власне ставлення до цього</p>	6	8

	<p>напряму</p> <p>3. Схарактеризуйте теоретичний фундамент пісочної терапії.</p> <p>4. Який напрям у психології апелює до розширення переживань в рамках «об'єктивної реальності» і розширення переживань за межі «об'єктивної реальності». Сформулюйте власне ставлення до нього.</p> <p>5. Який напрям у психології звертається до пошуку сенсу у всіх проявах життя? Сформулюйте власне ставлення до нього.</p> <p>6. Яким терміном позначається загальний підхід до психології, який прагне об'єднувати в собі істини різних психологічних теорій? Сформулюйте власне ставлення до нього.</p>		
10	<p>Тема 10. Проблема підходу в психології</p> <p>1. Продемонструйте на конкретних описах програми дослідження визначення підходу як:</p> <p>а) суб'єктивної переваги;</p> <p>б) посилки;</p> <p>в) визначення логічного предиката головної тези.</p> <p>2. Продемонструйте на конкретних описах програми дослідження застосування системних принципів (цілісність, структурність, взаємозалежність системи і середовища, ієрархічність, множинність опису).</p> <p>3. Схарактеризуйте сутність вчинкового підходу. Наведіть приклади його застосування у практиці психологічних досліджень.</p> <p>4. Схарактеризуйте сутність антропологічного підходу. Наведіть приклади його застосування у практиці психологічних досліджень.</p> <p>5. Наведіть загальну і порівняльну характеристику:</p> <p>а) діяльнісного та недіяльнісного історико-еволюційного підходу;</p> <p>б) інтегрального та інтеграційного підходу.</p>	6	10
	Всього	76	108

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, контрольної роботи; проведення консультацій та відпрацювань	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; розрахункове завдання; контрольна робота; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

Питання до заліку

1. Поняття про філософію. Предмет і структура філософії.
2. Онтологія. Теорія пізнання. Логіка. Етика. Естетика.
3. Основний метод філософського пізнання.
4. Основне питання філософії. Матеріалізм. Ідеалізм.
5. Філософські учення Стародавньої Індії.
6. Філософські учення Стародавнього Китаю.
7. Філософські учення Стародавньої Греції.
8. Середньовічна арабська філософія.
9. Середньовічна християнська філософія.
10. Матеріалізм нового часу.
11. Французький матеріалізм.
12. Німецька класична філософія.
13. Виникнення і розвиток марксистської філософії. Розробка положень марксистської філософії.
14. Вульгарний матеріалізм.
15. Неокантіанство.
16. Інтуїтивізм.
17. Позитивізм.
18. Неогегельянство.
19. Прагматизм.
20. Філософія життя.
21. Феноменологія.
22. Неореалізм. Критичний реалізм.
23. Неопозитивізм. Логічний емпіризм. Логічний прагматизм. Лінгвістична філософія.
24. Персоналізм.
25. Екзистенціалізм.
26. Неотомізм.
27. Філософська антропологія.
28. Філософська герменевтика.
29. Структуралізм.
30. Франкфуртська школа.
31. Критичний раціоналізм.
32. Психологічні переконання в Стародавній Греції.
33. Інтерпретація психології Аристотеля в томізмі, неотомізмі, у Ф.Брентано.
34. Елементи психології у філософії 17 століття.
35. Передумови для виділення психології в самостійну науку.
36. Розвиток власного научно-категорійного апарату психології.
37. Психоаналіз.

38. Неофрейдізм.
39. Біхевіорізм.
40. Необіхевіорізм.
41. Топологічна психологія.
42. Генетична епістемологія.
43. Позитивізм.
44. Перетворення методологічних начал психології в СРСР.
45. Затвердження марксистської методології в радянській психології.
46. Психічна реальність як предмет психології.
47. Поняття про філософію науки.
48. Етапи розвитку філософії науки.
49. Концепція логічного позитивізму.
50. Опис розвитку наукового знання.
51. Проблеми сучасної філософії науки.
52. Поняття про пізнання.
53. Поняття про метод.
54. Методологія.
55. Моделювання.
56. Поняття про діалектику.
57. Діалектичний матеріалізм.
58. Основні закони матеріалістичної діалектики.
59. Поняття про категорію. Категорії діалектики.
60. Асоціанізм.
61. Гештальтпсихологія.
62. Глибинна психологія.
63. Психоаналіз.
64. Теорія Мелані Кляйн.
65. Его-психологія.
66. Теорія об'єктних відносин.
67. Селф-психологія.
68. Аналітична психологія.
69. Архетипічна психологія.
70. Юнгіанська символдрама (кататимно-імагінативна терапія) .
71. Арт-терапія.
72. Процесуально орієнтована психологія.
73. Пісочна терапія.
74. Соціоніка.
75. Гуманістична психологія.

76. Трансперсональна психологія.
77. Екзистенціальна психологія (екзистенціальний аналіз Л.Бінсвангера, М. Боса, В.Франкла, А.Ленгле, екзистенціальне консультування Дж.Б'юдженіаля, І.Ялома).
78. Інтегральна психологія.
79. Методологічна суть категорії підходу в науковому дослідженні.
80. Методологічні підходи до вивчення психічного.
81. Діяльнісний підхід.
82. Неодіяльнісний історико-еволюційний підхід.
83. Системний підхід.
84. Знаковий, мовний підхід.
85. Вчинковий підхід.
86. Антропологічний підхід.
87. Системно-суб'єктний підхід.
88. Психосоціальний підхід.
89. Інтегральний підхід.
90. Інтеграційний підхід.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	5
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе)	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	5
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе) під час ІКР	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (В) – від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (С) – від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (Е) – від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		залік
90-100 (10-12)	A	зараховано
82-89 (8-9)	B	
74-81(6-7)	C	
64-73 (5)	D	
60-63 (4)	E	
35-59 (3)	FX	не зараховано
1-34 (2)	F	

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Велитченко Л.К. Філософія психології: програмн. довідник. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2012. 554 с.
2. Вільчинський Ю. М. та ін. Філософія: навч. посібник / Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
3. Горбенко Ю.Л., Клименко Ю.О., Моргун В.Ф. Філософія психології: тексти. Хрестоматія для студентів психологічних спеціальностей. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. 402 с.
4. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Філософія психології: навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Психологія». Харків: НТУ «ХП», 2016. 140 с.
5. Чорна Л.С. Філософія психології: Навчально-методичний комплекс з дисципліни. Чернівці: ЧОШПО, 2017. 44 с

Допоміжна

1. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: Підручник. К.: Либідь, 2001. 408 с.
2. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г. І. Волинка, В. І. Гусєв, І. В. Огородник, Ю. О. Федів; За ред. Г. І. Волинка. К.: Вища школа, 1999. 624 с.
3. Данилюк І. Історія психології в Україні. К.: Либідь, 2002. 152 с.
4. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2003. 990 с.
5. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.
6. Трач Р. Балл Г. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів: [у 3-х т.]. К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2001. Том 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. 2001. 252 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>